

تاریخ	۲۸
خرداد	۱۴۰۵
پنجشنبه	

ضربالمثل‌های جهان

حساب به دینار، بخشش به خروار

ایرانی

صفحه	۶
شماره	۴۵۱۰
سال	سی و یکم

علمی

دهان؛ آیینه نقی ایمنی: نقشی دندانپزشکی در تشخیص و مدیریت اچ آی وی

دکتر رضا زاده گفت: عمده ترین مشکلاتی که برای این افراد به وجود می آید در ناحیه دهان و دندان ها می باشد. به همین دلیل مراقبت از دهان و دندان ها در افراد مبتلا به ایدز بسیار مهم است. این افراد باید به محض رویت کوچک ترین ضایعات یا دیگر مشکلات مرتبط با دهان و دندان ها، به دندانپزشکی مراجعه نمایند.

دکتر رضازاده رعایت مواردی مانند مراجعه منظم به دندانپزشکی (حداقل ۲ بار)، رعایت بهداشت دهان و دندان بیش تر از افراد دیگر، ترک سیگار، الکل و داروها و مواد مخدر، استفاده مکرر از مسواک، نخ دندان و دهانشویه های آنتی باکتریال، درمان خشکی دهان، تغذیه مناسب، مصرف منظم داروهای مربوط به بیماری ایدز را برای پیشگیری از ابتلا به بیماری‌های دهان و دندان در این بیماران ضروری دانست.

رتینول، ریتال یا ترتینوئین؛ آشنایی با سه ترکیب پرکاربرد در جوان سازی پوست

آن بیشتر است؛ از این‌رو مصرف آن باید با نظر پزشک انجام شود. وی تأکید کرد: انتخاب مناسب‌ترین فرآورده به عواملی مانند نوع و حساسیت پوست، سن، هدف درمانی و سابقه مصرف فرآورده‌های مشابه بستگی دارد و لزوماً قوی‌ترین محصول، بهترین انتخاب برای همه افراد نیست.

این متخصص فارماسیوتیکس همچنین رعایت اصول صحیح مصرف را ضروری دانست و افزود: شروع تدریجی مصرف، استفاده از مرطوب‌کننده مناسب و مصرف منظم ضدآفتاب از مهم‌ترین توصیه‌ها هنگام استفاده از فرآورده‌های رتینوئیدی است، زیرا این ترکیبات حساسیت پوست به نور خورشید را افزایش می‌دهند.

دکتر احمدی خاطرنشان کرد: مصرف مشتقات ویتامین A در دوران بارداری نیازمند احتیاط ویژه است و افراد باردار یا افرادی که قصد بارداری دارند، باید پیش از استفاده از این فرآورده‌ها با پزشک یا داروساز مشورت کنند.

«نورویون» درمان عمومی خستگی نیست

در بسیاری از موارد، کمبودهای خفیف تا متوسط ویتامین‌های گروه B را می‌توان به کمک رژیم غذایی مناسب یا مکمل‌های خوراکی جبران کرد و نیازی به تزریق وجود ندارد. تزریق آمپول اغلب تنها در شرایط خاص پزشکی و با تشخیص پزشک توصیه می‌شود.

دکتر فیروزآبادی در بخش دیگری از اظهارات خود با تأکید بر اینکه خستگی یک علامت غیر اختصاصی است که می‌تواند علت‌های بسیار متنوعی داشته باشد، گفت: از کم‌خوابی و استرس گرفته تا کم‌خونی، اختلالات تیروئید، بیماری‌های مزمن یا کمبودهای تغذیه‌ای دیگر، همه می‌تواند عامل خستگی باشد، بنابراین نسبت دادن ساده خستگی به کمبود ویتامین و استفاده خودسرانه از نورویون می‌تواند باعث تأخیر در تشخیص علت اصلی مشکل شود. او با اشاره به رویکرد علمی در داروسازی تأکید کرد: مصرف ویتامین‌ها باید بر اساس نیاز واقعی فرد و با بررسی علمی انجام شود، نه تنها بر اساس تجربه دیگران یا توصیه‌های غیرتخصصی باشد.

اهمیت توجه به منابع غذایی در تأمین سلامت

این استاد دانشگاه علوم پزشکی شیراز با توصیه به اصلاح الگوی تغذیه یادآور شد: به‌طور کلی دریافت ویتامین‌ها به کمک مواد غذایی کامل بهتر از مصرف مکمل‌ها است، زیرا مواد غذایی علاوه بر ویتامین‌ها، حاوی فیبر، مواد معدنی و ترکیبات مفید دیگری است که به‌صورت هم‌افزا عمل کرده و جذب و تنظیم طبیعی آن‌ها را در بدن بهبود می‌بخشد. در مقابل، مکمل‌ها اغلب حاوی دوزهای بالای یک ماده منفرد است که همان‌طور که اشاره شد، در مصرف طولانی‌مدت خطر روبه‌رو شدن با عوارض را به همراه دارد. دکتر فیروزآبادی یادآور شد: آمپول نورویون یک فرآورده دارویی مفید در شرایط خاص است، اما «درمان عمومی خستگی» محسوب نمی‌شود، مصرف آگاهانه، پرهیز از خوددرمانی و مشورت با داروساز یا پزشک می‌تواند از مصرف غیرضروری و احتمال بروز عوارض جلوگیری کند.

ویروس نقص ایمنی انسانی (HIV) یکی از مهم‌ترین چالش‌های بهداشت عمومی در جهان است. حفره دهان اغلب یکی از اولین نواحی بروز علائم بیماری ایدز (AIDS) است؛ بنابراین دندانپزشکان نقش مهمی در تشخیص زودهنگام، پیشگیری و مراقبت از بیماران مبتلا دارند.

به گزارش روابط عمومی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز و به نقل از وبدا، دکتر «فهیمة رضازاده» متخصص بیماری‌های دهان، فک و صورت و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در خصوص اعلام اولیه این بیماری در ناحیه دهان و دندان عنوان کرد: بروز زخم‌های مقاوم به درمان، خشکی زبان و دهان، لقی شدن دندان‌ها، التهاب لثه، تبخال در دهان، عفونت‌های قارچی و کاندیدا (برفک دهان)، ضایعات سفید رنگ در اطراف زبان، زگیل، داخل دهان، یا در گلو از نشانه‌های اولیه همراه با بیماری ایدز هستند.

این عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی به اقدامات پیشگیرانه از ایدز در دندانپزشکی اشاره کرد و گفت: در محیط دندانپزشکی، خطر انتقال بسیار پایین است و عمدتاً در صورت آسیب ناشی از وسایل تیز و برنده تماس مستقیم خون آلوده با زخم باز رخ می‌دهد.

وی افزود: رعایت استانداردهای کنترل عفونت (Standard Precautions) شامل استفاده از دستکش، ماسک، محافظ صورت، عینک ایمنی و سدهای پلاستیکی سالم و بدون سوراخ و پارگی، شستن دست‌ها، پاکیزه نگه داشتن وسایل و دستگاه‌ها، استفاده از کاغذ یا فویل برای پیشگیری از آلودگی سطوح و استفاده از مواد ضدعفونی‌کننده از جمله این اقدامات است.

عضو هیأت علمی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی شیراز گفت: انتخاب فرآورده‌های حاوی مشتقات ویتامین A باید متناسب با نوع پوست و با آگاهی از تفاوت‌های میان رتینول، ریتال و ترتینوئین انجام شود و قوی‌تر بودن یک محصول، لزوماً به معنای مناسب‌تر بودن آن نیست.

به گزارش روابط عمومی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی شیراز و به نقل از وبدا، دکتر «فاطمه احمدی»، متخصص فارماسیوتیکس و عضو هیأت علمی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، با اشاره به استقبال گسترده از محصولات حاوی مشتقات ویتامین A اظهار کرد: رتینول، ریتال و ترتینوئین سه ترکیب متفاوت از یک مسیر زیستی مشترک هستند که در کاهش برخی علائم پیری پوست، بهبود بافت پوست و کاهش لک‌ها و چین‌وچروک‌ها کاربرد دارند.

وی افزود: رتینول پس از استفاده روی پوست باید ابتدا به ریتال و سپس به اسید رتینوئیک یا ترتینوئین تبدیل شود تا بتواند اثرات بیولوژیک خود را اعمال کند؛ به همین دلیل، ملایم‌ترین عضو این خانواده محسوب می‌شود و معمولاً در فرآورده‌های بدون نسخه پزشک به کار می‌رود.

این عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز ادامه داد: ریتال یا ریتالدهید می‌مرحله به فرم فعال نزدیک‌تر است و معمولاً اثربخشی بیشتری نسبت به ریتول دارد، در حالی که در بسیاری از افراد همچنان تحمل‌پذیری مناسبی ایجاد می‌کند.

دکتر احمدی با بیان اینکه ترتینوئین فعال‌ترین فرم این خانواده و یک داروی تجویزی است، گفت: این ترکیب به طور مستقیم بر سلول‌های پوست اثر می‌گذارد و معمولاً نتایج سریع‌تر و قوی‌تری دارد، اما احتمال بروز عوارضی مانند قرمزی، خشکی، پوسته‌ریزی و تحریک پوست نیز در

به گفته عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، استفاده از آمپول «نورویون» که طی سال‌های اخیر به عنوان راهکاری برای رفع خستگی و افزایش انرژی مورد استقبال عمومی قرار گرفته، در دیدگاه متخصصان داروسازی بالینی نیازمند نگاهی دقیق‌تر و علمی‌تر است.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز و به نقل از «وبدا»، دکتر «دنا فیروزآبادی»، متخصص داروسازی بالینی و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، با اشاره به شهرت نورویون به عنوان یکی از فرآورده‌های پر مصرف برای ویتامین‌های گروه B اظهار کرد: در سال‌های اخیر، مصرف این آمپول به‌ویژه برای رفع خستگی، افزایش انرژی و بهبود ضعیف عمومی بدن بسیار رایج شده است. با این حال باید پرسید که آیا واقعاً نورویون یک «درمان سریع خستگی» است یا با یک باور عمومی و نادرست مواجه هستیم؟

او با معرفی بیشتر ماهیت این دارو توضیح داد: نورویون اغلب ترکیبی از سه ویتامین مهم گروه B شامل B1 (تیامین)، B6 (پیریدوکسین) و B12 (کوبالامین) است که نقش مهمی در عملکرد سیستم عصبی، تولید انرژی در بدن و سلامت سلول‌های عصبی دارند؛ بدیهی است که در برخی شرایط پزشکی، کمبود این ویتامین‌ها می‌تواند با علائمی مانند ضعف، بی‌حسی، گزگز دست و پا و خستگی همراه باشد.

اثر درمانی تنها با تشخیص کمبود محقق می‌شود

این عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز با تأکید بر لزوم استفاده منطقی از داروها، تصریح کرد: مصرف نورویون تنها در صورتی اثر درمانی واقعی دارد که فرد دچار کمبود یکی از این ویتامین‌ها باشد، بنابراین در افرادی که سطح این ویتامین‌ها در بدن آن‌ها در محدوده طبیعی است، تزریق آمپول نورویون اغلب تأثیر قابل توجهی در افزایش انرژی یا خستگی ایجاد نمی‌کند.

دکتر فیروزآبادی درباره دلایل احساس بهبود موقت پس از تزریق گفت: یکی از دلایل رایج شدن مصرف این آمپول، احساس بهبود موقت پس از تزریق است که می‌تواند ناشی از دلایل مختلفی از جمله اثر روانی (پلاسیبو) یا بهبود نسبی در افرادی باشد که به‌طور واقعی دچار کمبود خفیف بوده‌اند؛ اما این موضوع به‌معنای ضرورت مصرف مکرر یا خودسرانه آن نیست.

خطر عوارض عصبی با مصرف بی‌رویه ویتامین B6

او با هشدار نسبت به تصور بی‌خطر بودن مطلق این دارو گفت: مصرف بی‌رویه آمپول نورویون نیز مانند هر فرآورده دارویی دیگر می‌تواند با عوارض همراه باشد، یکی از ویتامین‌های موجود در این ترکیب، یعنی ویتامین B6، در صورت مصرف طولانی‌مدت و در دوزهای بالا، ممکن است باعث بروز مشکلات عصبی مانند گزگز یا بی‌حسی در دست و پا شود.

این متخصص داروسازی بالینی با اشاره به اولویت‌بندی درمان‌ها افزود:

نارسایی اندام‌های حیاتی، یکی از بزرگترین چالش‌های پزشکی مدرن است و سال‌هاست که فهرست‌های طولانی انتظار برای پیوند، کابوسی برای بیماران و خانواده‌هایشان شده است؛ وضعیتی که متأسفانه منجر به از دست رفتن بسیاری از عزیزان پیش از رسیدن توبت پیوند می‌شود، اما امروز، ما در آستانه‌ی تحولی هستیم که زمانی تنها در افسانه‌های باستان معنا داشت. واژه «کایمر» که در اساطیر یادآور موجوداتی نیمه حیوان-نیمه انسان بودند، اکنون به یکی از پیشروترین حوزه‌های راهبردی علوم زیست‌پزشکی تبدیل شده است.

فناوری کایمر، اکنون به ما این امکان را می‌دهد که با پرورش اندام‌های حیاتی در بدن حیوانات (به‌ویژه پستانداران)، پلی میان کمبود اهداکننده و بقای بیماران برقرار کنیم.

سیستم ایمنی بدن انسان، یک سد دفاعی فوق‌العاده هوشمند است که هر عضو بگانه را به سرعت شناسایی و دفع می‌کند و «فناوری کایمر» با کمک دستکاری مولکولی و سلولی، تلاش می‌کند تا «زبان بافت حیوانی» را به گونه‌ای ترجمه کند که برای سیستم ایمنی ما قابل پذیرش باشد.

مسیر پیش‌رو همچنان با پرسش‌های بزرگی روبه‌رو است، اما پیشگامان این عرصه در مراکز تحقیقاتی معتبر جهانی با سرعت بسیار زیاد گام‌های ارزشمندی در پیوند کلیه، کبد و قلب برداشته‌اند.

با این حال، به عنوان یک پژوهشگر، معتقدم برای دستیابی به درمان بالینی ایمن، باید از سدهای بزرگی عبور کنیم؛ از آن جمله، برای کاهش رد پیوند، فراتر از سرکوب‌کننده‌های دارویی، به هرچه دقیق‌تر شدن مهندسی ژنوم نیاز داریم. نظارت دقیق بر انتقال بیماری‌های مشترک، خط قرمز ما در این فناوری است؛ پایداری عملکرد، پرسشی است که با گذشت سال‌ها قابل پاسخ دادن است و پیوند موفق، پیوندی است که در دهه‌های بعد نیز عملکردی پایداری داشته باشد.

به عنوان یک جامعه اسلامی، ما از هم اکنون باید به فکر یک مسیر مستقل

کایمرهای انسانی؛ گذر از مرزهای اساطیر به سوی پیوندهای نوین

برای توسعه حیوانات پیوندی باشیم تا ضمن همگامی با پیشرفت‌های علمی، به اصول اخلاقی و فقهی نیز پایبند بمانیم.

آینده‌ی این فناوری فراتر از تأمین اندام برای پیوند، اندام‌های اختصاصی برای هر بیمار است؛ با ترکیب فناوری کایمر و سلول‌های بنیادی لقایی (iPSC)، چشم‌انداز آینده ما خلق اندام‌هایی «سفارشی‌سازی شده» است؛ اندام‌هایی که از سلول‌های خود بیمار ساخته می‌شوند تا نیاز به داروهای سرکوب‌کننده ایمنی به حداقل برسد.

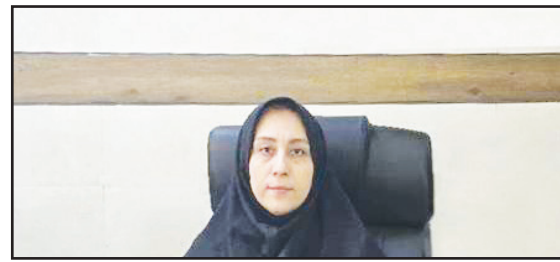
راهی که در پیش داریم طولانی و نیازمند همکاری جراحان، متخصصان حوزه‌های مختلف زیست پزشکی، دامپزشکان و نهادهای سیاست‌گذار است.

تربیت نیروی متخصص و ایجاد زیرساخت‌های آزمایشگاهی پیشرفته، سرمایه‌گذاری برای فرآیدی است که در آن، واژه «فهرست انتظار» به تاریخ پیوند.

ما در این مسیر، متعهد به شفافیت علمی و پایبندی به اصول اخلاقی هستیم تا بتوانیم با تکیه بر دانش بومی و جهانی، دردی از آلام بیماران بکاهیم.

دکتر «سیده سارا هاشمی» مدیر گروه رشته علوم بیومدیکال مقایسه‌ای دانشگاه علوم پزشکی شیراز

چالش استفاده بیش از حد از گوشی

عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز با اشاره به افزایش استفاده بیش از حد از گوشی‌های هوشمند در میان کودکان و نوجوانان، تأکید کرد که این پدیده تنها یک عادت رفتاری نیست و در بسیاری موارد می‌تواند نشانه‌ای از مشکلات عمیق‌تر روان‌شناختی همچون اضطراب، افسردگی و احساس تنهایی باشد.

به گزارش روابط عمومی دانشکده علوم پزشکی شیراز و به نقل از وبدا، دکتر «سارا ده بزرگی»، فوق تخصص روان پزشکی کودکان و نوجوانان، تأکید کرد که این پدیده تنها یک عادت رفتاری نیست و در بسیاری موارد می‌تواند نشانه‌ای از مشکلات عمیق‌تر روان‌شناختی همچون اضطراب، افسردگی و احساس تنهایی باشد.

این عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز با اشاره به ویژگی‌های رشد مغزی در دوران نوجوانی گفت: قشر پیش‌پیشانی مغز که مسئول کنترل تکانه‌ها و تصمیم‌گیری است، در این سن هنوز به تکامل کامل نرسیده، در حالی که بخش‌های مرتبط با هیجان و پاداش فعالیت بیش‌تری دارند. به همین دلیل، مقاومت نوجوانان در برابر جذابیت‌های فضای دیجیتال دشوارتر از بزرگسالان است.

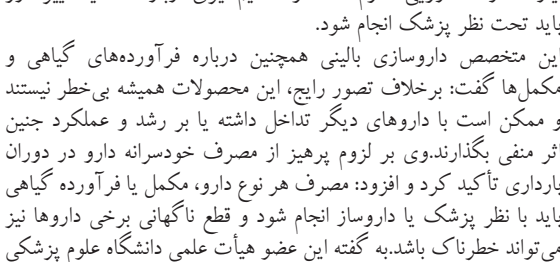
دکتر ده بزرگی برخی نشانه‌های هشداردهنده استفاده بیش از حد از گوشی را برشمرد و اظهار داشت: اختلال خواب ناشی از مواجهه با نور آبی صفحه نمایش، خستگی روزانه، کنار گذاشتن فعالیت‌هایی مانند ورزش، مطالعه و تعاملات اجتماعی، واکنش‌های شدید هیجانی هنگام محدود شدن دسترسی به گوشی، افت تمرکز و کاهش عملکرد تحصیلی از جمله نشانه‌هایی است که والدین و مربیان باید نسبت به آن حساس باشند.

وی همچنین خاطرنشان کرد: گاهی کودکان و نوجوانان برای فرار از اضطراب‌های اجتماعی، تنش‌های خانوادگی یا احساس تنهایی به دنیای دیجیتال پناه می‌برند و در چنین شرایطی، استفاده افراطی از گوشی می‌تواند نشانه‌ای از یک مشکل زمینه‌ای باشد که نیازمند توجه تخصصی است. این عملی مدیریت این مسئله است.

وی تصریح کرد: لازم است نوجوانان با سازوکار طراحی شبکه‌های اجتماعی آشنا شوند و از مصرف کنندگان منفعل به کاربران فعال و خلاق تبدیل شوند؛ برای مثال، از فناوری در مسیر یادگیری مهارت، تولید محتوا و فعالیت‌های سازنده بهره بگیرند.

عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز تأکید کرد: استفاده بیش از حد از گوشی گاهی تنها یک رفتار نامناسب نیست، بلکه می‌تواند فرآیند خاموش برای دریافت کمک باشد. بنابراین، اگر این رفتار با پرخاشگری شدید، افسردگی یا اختلال جدی در عملکرد روزمره همراه شد، ضروری است خانواده‌ها از خدمات تخصصی روان‌شناسان و روان‌پزشکان بهره بگیرند.

مصرف خودسرانه دارو در بارداری؛ هشدار درباره خطرات پنهان برای جنین

دوران بارداری با تغییرات گسترده در بدن مادر همراه است؛ تغییراتی که حتی می‌توانند نحوه اثرگذاری داروها را دگرگون کنند. در چنین شرایطی، مصرف خودسرانه دارو حتی داروهای رایج یا گیاهی می‌تواند پیامدهایی جدی برای سلامت جنین به همراه داشته باشد.

به گزارش روابط عمومی دانشکده داروسازی شیراز و به نقل از وبدا، دکتر مجتبی شفیع‌خانی، متخصص داروسازی بالینی و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، با بیان اینکه بسیاری از داروها توان عبور از جفت را دارند، اظهار کرد: این موضوع می‌تواند بر رشد و تکامل جنین اثرگذار باشد و به همین دلیل مصرف خودسرانه دارو در دوران بارداری با خطرات بالقوه همراه است.

وی با اشاره به تغییرات فیزیولوژیک بدن در دوران بارداری افزود: داروهای که پیش‌تر برای فرد تجویز شده یا حتی داروهای بدون نسخه، در این دوره الزاماً ایمن محسوب نمی‌شوند و باید مورد ارزیابی مجدد قرار گیرند. این عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز گروه‌هایی از داروها را نیازمند احتیاط ویژه در بارداری عنوان کرد و گفت: داروهای ضدتشنج، داروهای پیوند، داروهای اعصاب و آرام‌بخش، داروهای هورمونی و برخی فرآورده‌های گیاهی و مکمل‌ها از جمله این موارد هستند. همچنین مصرف دوزهای بالای برخی ویتامین‌ها مانند ویتامین A می‌تواند برای جنین خطرناک باشد.

دکتر شفیع‌خانی با اشاره به اهمیت سه‌ماهه نخست بارداری بیان کرد: در این دوره اندام‌های حیاتی جنین در حال شکل‌گیری است و مصرف برخی داروها می‌تواند احتمال بروز ناهنجاری‌های مادرزادی را افزایش دهد. به گفته وی، گاهی زنان بدون اطلاع از بارداری اقدام به مصرف دارو